

Klasifikace obrazu III

Klasifikace obrazu metodami strojového učení

- Neuronové sítě
- Rozhodovací stromy

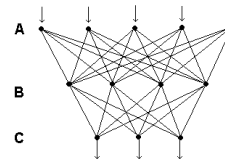
- PIT <http://rst.gsfc.nasa.gov/AppB/B1.html>
- Statistica

Neuronové sítě

- počítačová architektura, která se snaží napodobit procesy probíhající v nervové soustavě
- je nezávislá na statistickém rozložení dat
- je odolná proti chybám, má schopnost učit se (asociativní učení), dovede abstrahovat i generalizovat
- dokáže odhadnout nelineární vztah mezi vstupními a požadovanými výstupními daty
- umožňuje v procesu klasifikace kombinovat různé typy vstupních dat.

Základní pojmy

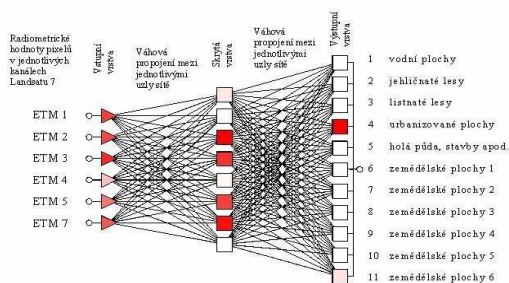
- neuron – výkonný prvek NS
- synapse – spojení neuronů
- váhové koeficienty neuronů
- adaptivní fáze – učící
- aktivní fáze – vybavovací

Schematizované uspořádání neuronové sítě A - vstupní vrstva, B - skrytá vrstva, C - výstupní vrstva

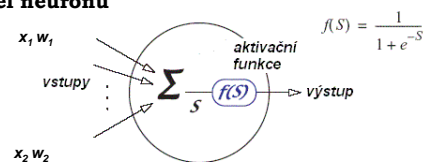
(multi-layer perceptron)

NN pro klasifikaci multispektrálního snímku

Příklad třívrstvé perceptronové sítě se 6 vstupními, 8 skrytými a 11 výstupními uzly (MLP 6-8-11) s příkladem vstupu a výstupu při klasifikaci družicových snímků s vyznačenými aktivacemi zastavěné plochy

Model neuronu

kde x_i - hodnota i -tého vstupu
 w_i - váha i -tého vstupu

$$S(x) = \sum_i w_i x_i$$

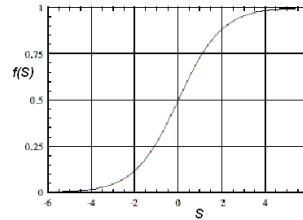
Neuron provádí tři akce:

- sumuje vstupy z jiných neuronů
- provádí prahování
- posílá výstup do jiných neuronů

Model neuronu

- Neurony v síti jsou propojeny tzv. **váhovými koeficienty**, které zesilují nebo zeslabují signál přicházející z předchozích neuronů.
- Suma těchto vážených signálů určuje aktivaci neuronu, která ovlivňuje další výstup z neuronu.
- Výstup z neuronu je funkcí této aktivace, kdy výstup je vypočten na základě logistické aktivační funkce - **sigmoida**.
- Výstup z uzlu je realizován pouze překračuje-li určitou prahovou hodnotu.
- Váhové koeficienty jsou na počátku náhodnými čísly

Aktivační funkce neuronu - sigmoida

Učící - adaptivní fáze

- **Učení** – váhy na spojích mezi jednotlivými výkonnými prvky sítě se mění podle určitého tzv. učícího algoritmu.
- Použije se trénovací soubor, ve kterém známe správné zařazení pixelů do jednotlivých klasifikačních tříd.
- **Učící algoritmus** – předpis, podle kterého se předkládají sítí vzory k učení a podle kterého se mění váhy jednotlivých spojení mezi neurony.
- **Učení se s učitelem** – analogie řízené klasifikace Algoritmus zpětného šíření (**Back propagation**)
- **Učení se bez učitele** – analogie shlukové analýzy (neřízené klasifikace) – **samo-organizující** se sítě (Self-organizing) – Kohonenova síť
- **Ustálení** – dosažení stabilního stavu sítě

Algoritmus zpětného šíření (**Back propagation**)

- signály nejprve vyšlou směrem dopředu
- u výstupních neuronů se porovnají výstupy s požadovanými
- zjištěné chyby se použijí ke změně nastavení vah v síti

Výstup ze sítě má formu vektoru:

Očekávaný výstup (z učící množiny): $o = (0,0,0,1,0,0)$

Aktuální výstup: $a = (0,1,0,0,0,0)$

Hodnocení úspěšnosti učení – chyba e:

$$e = \frac{1}{2} \sum_{j=1}^k (o_j - a_j)^2$$

- Učení probíhá iteračním způsobem – cílem je dosáhnout nulové či minimální akceptovatelné chyby.
- Adaptace sítě – úprava vah synapsí - probíhá po krocích.
- Délka kroku se nazývá **learning rate**.
- Velká délka kroku značí rychlejší, ale méně přesné učení

Přednosti neuronových sítí

- nezávislost na statistickém rozdělení
- schopnost generalizace
- síť je tolerantní k šumu v učících datech

Nedostatky neuronových sítí

- problém návrhu architektury sítě (počet skrytých vrstev a počet neuronů v nich)
- dlouhá doba učení
- problém lokálního minima (oscilace)
- nastavení úvodních (náhodných) vah synapsí

Klasifikace Rozhodovacími stromy (Decision Trees)

Základní pojmy:

- Název atributu - uzel
- Aritmetický či logický výraz - větev stromu
- Název třídy - list stromu

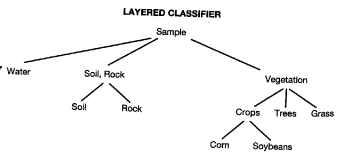
```

TM3 <= 35 :
| TM4 > 99 : polev (12.0)
| TM4 <= 99 :
| | TM5 > 58 : lesl (30.0/1.0)
| | TM5 <= 58 :
| | | TM6 <= 12 : lesl (2.0)
| | | TM6 > 12 : lesj (8.0)
TM3 > 35 :
| TM6 <= 23 : voda (17.0)
| TM6 > 23 : poleh (26.0)
    
```

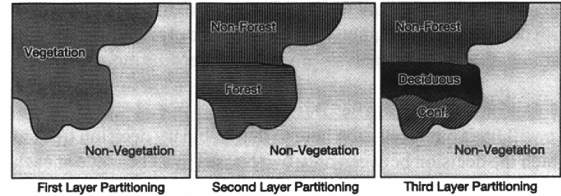
- Mohou ale i nemusí být založeny na binárním třídění, jsou neparametrické.
- Umožňují testování sousedů - grafy sousednosti a topologických vazeb (meet, contain, overlap, ...)
- Umožňují testování atributů různé povahy
- Možnost klasifikace po vrstvách - hierarchické třídění („layered classification“)
- Problém objektivního hodnocení („ground truth“)

Klasifikace

Rozhodovacími stromy Layered classification

Klasifikace po vrstvách či hierarchická klasifikace

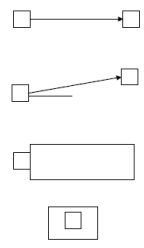

Kontextuální klasifikátory

- Zahrnují postupy hodnotící s polohu či prostorové uspořádání (strukturu) objektů v obraze.
- K rozpoznávání a klasifikaci objektů používají **prostorových příznaků** - kontextu.
- Kontext (pattern) je popisován v obraze jako celku.
- Mohou pracovat i s jednotlivými obrazovými daty, většinou jsou však aplikovány na obraz rozdělený na objekty (např. segmentaci) či na obrazová data již klasifikovaná (např. shlukovou analýzou).
- Prostorové příznaky jsou hodnoceny **topologickými** vztahy

Základní topologické vazby

- **vzdálenost** (určitý objekt se může nacházet pouze v určité vzdálenosti od jiného objektu)
- **směr** (orientace - určitý objekt se může nacházet pouze v určitém směru od jiného objektu)
- **konektivita** (spojení - dva objekty mohou anebo nemusí být spojeny jiným objektem)
- **dotyk** (sousedství - dva objekty se mohou a nemusí dotýkat)
- **vnoření** (obsaženost - jeden objekt se musí nebo naopak nesmí vyskytovat uvnitř jiného).

Základní topologické vazby

- **Mapová algebra** jako nástroj k sestavování logických pravidel a topologických vztahů
- Hlavní problém - kvantifikace vztahů, regionálně omezená platnost (příklad. lužního lesa)
- Výhoda - možnosti uvažování i „ne rastrových“ dat
- Lze je považovat také za metodu úpravy výsledků klasifikace

Tvrdé a měkké klasifikátory, princip neurčitosti (fuzzy logic)

- Umožňují hodnotit smíšené pixely. Pixel obsahuje na 51 % listnatý les a na 49 % jehličnatý les
- Umožňují hodnotit sílu důkazu pro zařazení pixelu do dané třídy (maximální pravděpodobnost může být malá s ohledem na absolutní hodnoty). Pixel je z 26 % jehličnatý les, z 19 % listnatý, ale z 55 % nějaký jiný, neznámý (nenatrénovaný) povrch.
- Umožňují použití GIS databáze pro vyhodnocování výsledků. Příklad: Zastavěné plochy vs. vektorová databáze komunikací (do každého sídla vede cesta).

Měkké klasifikace – „neostrá vyhodnocení“

„fuzzy“ -neurčitý, nepevný, nedeterminovaný

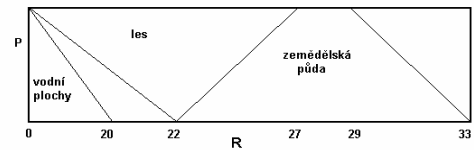
Fuzzy logic - skupina algoritmů a rozhodovacích pravidel, které nejsou pevné, v každém kroku jednoznačně definované, ale umožňují pracovat s jistou mírou nejistoty.

Nepřirazují jednoznačně pixel jedné třídě

Pro každou třídu zjišťují pravděpodobnost s jakou pixel této třídě náleží.

Výstupem z těchto klasifikátorů není jedna tématická mapa, ale skupina rastrů, ve kterých hodnoty představují pravděpodobnost s jakou pixel spadá do dané třídy.

Funkce příslušnosti (membership function).

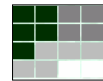

P - příslušnost k dané třídě, R - odrazivost

Texturní klasifikátory

- Určitou třídu povrchu nemusí charakterizovat homogenní množina pixelů ale naopak množina pixelů s **typickou** heterogenitou hodnot
- Textura jako interpretační znak – plošná tónová proměnlivost skládající se se shodných opakujících se elementů
- Statistické míry textury vycházejí z **GLCM (Grey Level Co-occurrence Matrix)**
- Je to čtvercová matice, která vyjadřuje, jak často se určité kombinace DN hodnot pixelů v obraze vyskytují
- Z GLCM lze vypočítat popisné charakteristiky textury. Těch potom můžeme využít např. jako vstupu do klasifikace v případech, kde selhává použití spektrálních příznaků.

Výpočet GLCM

- Textura je počítána ze **vztahu** několika pixelů – pro jednoduchost dvou. Definujeme tzv. Referenční pixel (REFERENCE) a sousední pixel (NEIGHBOUR).
- N pixel je k R definován v určitém směru. Např. N je vždy o jeden pixel vpravo (na východ) do R. Tedy pracujeme s texturou určenou v předem dohodnutém směru.
- Těchto směrů může být 8. Prostorový vztah R a N pixelu lze vyjádřit zápisem (1,0) – tedy jeden pixel v ose x a žádný v ose y. Vztah R a N ve směru západním by byl zapsán (-1,0). Každý sousední pixel se stává referenčním atd.
- Matice GLCM je počítána pro okno předem definované velikosti – stejně jako v případě filtrace obrazu.
- Vztah mezi R a N je také definován vzdáleností mezi R a N (tzv. offset). V našem případě je 1, ale může být i více – pak je nutné zvětšit okno.

Výpočet GLCM

GLCM je čtvercová matice. Počet řádků (sloupců) je dán počtem hodnot, kterého mohou pixely analyzovaného obrazu nabývat. V našem případě bude rozměr matice 4, pixely v testovacím obrázku nabývají hodnot 0,1,2,3.

	0	1	2	3
0	2	2	1	0
1	0	2	0	0
2	0	0	3	1
3	0	0	0	1

Hodnoty R pixelů jsou čteny v řádcích, hodnoty N pixelů ve sloupcích. Každý prvek GLCM matice nese informaci, kolikrát se daná kombinace hodnot v okně vyskytuje.

Výpočet GLCM

GLCM musí být **symetrická**. Pro definování textury je jedno, zda jde o směr (1,0) či (-1,0)

Relaci (-1,0) dostaneme záměnou R a N pixelů (zaměníme řádky a sloupce – transponujeme matici) a obě GLCM matice sečteme.

GLCM	GLCM transponovaná	GLCM symetrická
2 2 1 0	2 0 0 0	4 2 1 0
0 2 0 0	2 2 0 0	2 4 0 0
0 0 3 1	1 0 3 0	1 0 6 1
0 0 0 1	0 0 1 1	0 0 1 2

Výpočet GLCM

Prvky GLCM se vyjadřují v hodnotách pravděpodobnosti výskytu
Je pravděpodobnost najít v originálním snímku kombinaci 2,2 větší jak kombinaci 2,3?

Kombinace 2,2 se vyskytuje 6 krát z 24 možností – tedy pravděpodobnost výskytu je 6/24 tj. 1/4 tj. 0,25. Pravděpodobnost člena 2,3 je 0,042.

Výpočtem pravděpodobnosti je matice **normalizována**

0,166	0,083	0,042	0
0,083	0,166	0	0
0,042	0	0,250	0,042
0	0	0,042	0,083

Vlastnosti GLCM

- Na diagonále GLCM jsou prvky, které reprezentují dvojice pixelů, jejichž DN hodnoty jsou stejné (0-0, 1-1, 2-2,...).
- Mají-li buňky matice na diagonále vysoké hodnoty, znamená to, že velké procento pixelů má stejnou hodnotu jako jejich sousedé – to svědčí o malém kontrastu analyzovaného snímku.
- Paralelně s diagonálou se v GLCM nacházejí buňky, které nesou informaci o pravděpodobnosti výskytu kombinací pixelů, které se liší v horizontálním směru o hodnotu 1 (0-1, 1-2, 2-3), dále potom kombinace pixelů, které se liší o hodnotu 2 (0-2, 1-3,...).
- Tedy čím dále od diagonály GLCM, tím je větší rozdíl v hodnotách R a N pixelu.

Výpočet měř textury

- Většina měř textury je **váženým průměrem** buněk GLCM.
- Princip výpočtu míry textury je stejný jako v případě filtrace obrazu. Okno předem definované velikosti – čtvercové s lichým počtem řádků a sloupců se pohybuje po originálním obraze pixel po pixelu.
- Pro každou pozici okna je vypočtena GLCM a určita míra textury jako vážený průměr. Tato hodnota je přiřazena střednímu pixelu v rámci každé pozice okna.
- Výsledkem je tedy **TEXTURE IMAGE**, ve kterém každý pixel nese hodnotu určité míry textury
- Míry textury se třídí podle účelu použitých vah.

Míry textury založené na kontrastu

Používá se vah, které se vztahují ke vzdálenosti buněk od diagonály GLCM. Prvky na hlavní diagonále vypovídají o kombinacích stejných pixelů – tedy s nulovým kontrastem. S rostoucí vzdáleností od diagonály roste kontrast – tedy zvětšují se váhy.

$$Kontrast = \sum_{i,j=0}^{N-1} P_{i,j} \cdot (i-j)^2$$

Vysvětlení: Je-li i a j stejné (na hlavní diagonále) váha je 0. Liší-li se i a j o 1 váha je 1, liší-li se o 2 váha je 4 atd. Váhy **exponenciálně** rostou.

Míry textury založené na pravidelnosti

Vyjadřují, jak pravidelně jsou pixely v rámci okna uspořádány. Na obrázku je část snímku s pravidelným uspořádáním pixelů a nepravidelným - v obou případech se každý pixel liší o 1 oproti svému pravému sousedu – tedy kontrast snímku určený z GLCM je stejný. V případě těchto měř jsou váhy sestavovány na základě četnosti výskytu jednotlivých kombinací pixelů.

1	2	3	4	3	4	5	6
1	2	3	4	1	2	3	4
1	2	3	4	2	3	4	5
1	2	3	4	4	5	6	7

V případě měř pravidelnosti tvoří váhy přímo hodnoty prvků GLCM.

Váhy, které budou zvyšovat svoji hodnotu s čtenějším výskytem dané kombinace pixelů budou produkovat charakteristiku textury, která bude mít vyšší hodnoty se zvyšující se pravidelností uspořádání pixelů ve snímku.

Míry textury založené na pravidelnosti

Dávají vysoké hodnoty pro pravidelně uspořádané části obrazu

ASM (Angular Second Moment) a Energy

$$ASM = \sum_{i,j=0}^{N-1} P_{i,j}^2 \quad Energy = \sqrt{ASM}$$

Míry textury založené na popisných statistikách GLCM

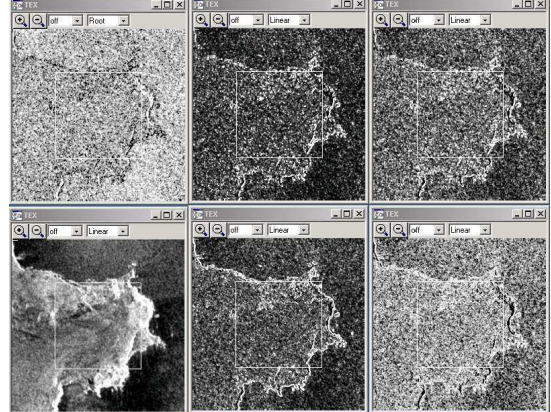
Míry se počítají z hodnot GLCM

GLCM **průměr** vypovídá o úrovni souboru hodnot $P_{i,j}$ v GLCM, **rozptyl** je mírou disperze hodnoty kolem průměru – mírou proměnlivosti. **Korelace** je potom mírou lineární závislosti sousedních pixelů.

GLCM mean (průměr)

$$\mu_i = \sum_{j=0}^{N-1} i \cdot (P_{i,j})$$

Příklad TEXTURE IMAGE

Použití měř textury, výhody a nevýhody

- GLCM a míry textury jsou počítány pro určitou část snímku – většinou čtvercové okno o lichém počtu řádků (sloupců).
- Předpokládáme-li, že různé kategorie povrchů budou mít různé hodnoty měř textury, potom, velikost okna by měla být dostatečná, aby zachytila charakteristickou tónovou proměnlivost objektu, ale na druhé straně také dostatečně malá – menší jak samotný objekt.
- Např. texturu lesního komplexu nelze zachytit v okně, které je menší jak jeden strom, na druhé straně okno větší jak lesní komplex nelze také použít.
- Problémem je vysoká korelace mezi jednotlivými charakteristikami textury.

Použití měř textury, výhody a nevýhody

- Míry textury mohou být počítány z jednopásmových dat – nevyžadují multispektrální data.
- Dvě či tři míry textury mohou být zobrazeny ve formě RGB barevné syntézy.
- Měr textury existuje celá řada a často jsou si značně podobné.
- Pro extrahování podstatné informace z měř textury a odstranění vysoké korelace je možné využít například analýzu hlavních komponent.

Vlastní klasifikace texturálních příznaků

Klasifikace založená na mířach textury je analogií filtrace a následného shlukování.

Je určena prahová hodnota proměnlivosti. Je-li rozptyl hodnot v okně menší než prahová hodnota, je okno považováno za "homogenní", je-li naopak větší, je okno považováno za "heterogenní".

Střed prvního homogenního okna je středem prvního shluku, střed druhého homogenního okna je středem druhého shluku atd.

Jakmile je dosaženo maximálního počtu shluků, definovaného zpracovatelem, klasifikátor hodnotí vzdálenosti mezi nalezenými středy shluků.

Dva nejbližší spojí do jednoho shluku a kombinuje jejich statistiku. Tak klasifikátor pokračuje s dalšími dvěma nejbližšími shluky, až zhodnotí celou scénu.

Výsledné středy shluků jsou statisticky popsány z hlediska své separability na základě zpracovatelem definovaných statistických vzdáleností (např. rozptyl, směrodatná odchylka, atd.).

Shluky, mezi nimiž je tato vzdálenost menší než prahová hodnota, jsou opět spojovány.

Výsledné shluky jsou použity ke klasifikaci celé scény klasifikátorem minimální vzdálenosti nebo maximální pravděpodobnosti.